

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	7
ÖNSÖZ	9
İÇİNDEKİLER.....	11
KISALTMALAR	15
GİRİŞ	17

BİRİNCİ BÖLÜM

MÜLKİYET HAKKI

I. MÜLKİYET HAKKI TERMİNOLOJİSİ	21
II. MÜLKİYET HAKKI KAVRAMI VE TANIMI.....	22
III. MÜLKİYET HAKKININ TARİHÇESİ	24
A. Roma'da Mülkiyet Hakkı	25
B. Orta Çağ'da Mülkiyet Hakkı.....	26
C. Yeni ve Yakın Çağda Mülkiyet Hakkı	27
IV. TÜRK HUKUKUNDA MÜLKİYET HAKKININ TARİHÇESİ	29
A. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Türk Hukukunda Mülkiyet Hakkı	30
1. İlkçağda Türk Hukukunda Mülkiyet Anlayışı	30
2. İslamiyet Döneminde Türk Hukukunda Mülkiyet Anlayışı	30
3. Selçuklu Devleti Döneminde Mülkiyet Anlayışı.....	31
4. Osmanlı Devleti Döneminde Mülkiyet Anlayışı.....	33
B. Cumhuriyet Dönemi Türk Hukuku Anayasalarında Mülkiyet Hakkı	34
V. MÜLKİYETİN SINIRLAMA SEBEPLERİ.....	45
A. Kamu Yararı	45
1. Kamu Yararı Kavramının Tarihçesi	45
2. İHAM Kararlarında Kamu Yararı Kavramı	45
3. Türk Hukukunda Mülkiyetin Yasal Kısıtlama Sebebi Olarak Kamu Yararı.....	50

a.	Anayasa Mahkemesi Kararlarında Kamu Yararı Kavramı	52
b.	Danıştay Kararlarında Kamu Yararı Kavramı.....	55
c.	Yargıtay Kararlarında Kamu Yararı Kavramı	57
B.	Mülkiyet Hakkına İlişkin Diğer Müdahale Türleri	59

İKİNCİ BÖLÜM

KAMULAŞTIRMA

I.	KAMULAŞTIRMA TERMİNOLOJİSİ	63
II.	KAMULAŞTIRMANIN TANIMI	64
A.	Kamulaştırmanın Tanımsızlığı Sorunu	64
B.	Kamulaştırmanın Doktrindeki Çeşitli Tanımları.....	64
C.	Kamulaştırmanın Düzenleme Ortaklık Payı Kavramından Farkı	66
III.	KAMULAŞTIRMA KAVRAMININ TARİHÇESİ	73
A.	1876 Kanuni Esasisinde Kamulaştırma Kavramı.....	76
B.	1921 ve 1924 Anayasası Döneminde Kamulaştırma Kavramı	77
C.	1961 Anayasası Döneminde Kamulaştırma Kavramı.....	79
D.	1982 Anayasası Döneminde Kamulaştırma Kavramı.....	85
IV.	KAMULAŞTIRMANIN BİR TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜK OLAN MÜLKİYET HAKKINA UYGUNLUĞUNU SAĞLAYAN KOŞULLAR	89
A.	1982 Anayasasında Kamulaştırmanın İlk Koşulu: Kamu Yararı	90
B.	Yüksek Mahkemelerin Kamulaştırmada Kamu Yararı Kavramına Bakış Açılımları	95
1.	Yargıtay Kararlarında Kamulaştırmaya İlişkin Kamu Yararı Kavramı.....	95
2.	Danıştay Kararlarında Kamulaştırmaya İlişkin Kamu Yararı Kavramı.....	102
3.	Anayasa Mahkemesi Kararlarında Kamu Yararı Kavramı.....	105
V.	KAMULAŞTIRMAYA İLİŞKİN 1982 ANAYASASI TARAFINDAN BELİRLENEN DİĞER ÖLÇÜTLER	107
A.	Kamulaştırmada Ölçülülük İlkesi	107
1.	Ölçülülük Kavramının Alt Unsurları.....	109
a.	Elverişlilik Unsuru	109
b.	Gereklilik Unsuru.....	109
c.	Orantılılık Unsuru	110

B.	Kamulaştırmada Demokratik Toplum Düzeni Gereklere Uygunluk İlkesi	112
C.	Kamulaştırmanın Anayasal Koşulu Olarak Yasallık İlkesi	116
1.	Kamulaştırmanın Yasallık İlkesi Karşısında, İdarece Takdir Yetkisi İle Ortaya Çıkan Kamulaştırmaz El Atma	118
2.	Kamulaştırmanın Yasal Unsuru Olarak Gerçek Karşılık Hakkı İlkesi	122
a.	Gerçek Karşılık Hakkı Kavramı ve Hakkın Doğuşu ve Gelişimi	124
aa.	Türk Hukukunda Gerçek Karşılık Hakkı ve Kamulaştırma Bedelinin Tespiti	124
aaa.	Kamulaştırmanın Tespitinde Arsa, Arazi ve Bina Ayrımı	135
(i)	Arazilerde Kamulaştırma Bedelinin Tespiti Halinde Esas Alınacak Kriterler	136
(ii)	Arsalara İlişkin Olarak Kamulaştırma Bedelinin Tespiti Halinde Esas Alınacak Kriterler	143
(iii)	Binalara (Yapılara) İlişkin Olarak Kamulaştırma Bedelinin Tespiti Halinde Esas Alınacak Kriterler	148
bb.	Karşılaştırmalı Hukukta Kamulaştırma Bedelinin Tespiti ...	151
aaa.	Alman Hukukunda Kamulaştırma Bedelinin Tespiti	151
bbb.	ABD Hukukunda Kamulaştırma Bedelinin Tespiti	153
cc.	İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde ve İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararlarında Kamulaştırmada Bedel Tespiti	155

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİR İDARİ İŞLEM OLARAK KAMULAŞTIRMANIN ANALİZİ VE MÜLKİYET HAKKI AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

I.	KAMULAŞTIRMA İŞLEMİNİN UNSURLARI	162
A.	Kamulaştırma İşleminde Yetki Unsuru	163
B.	Kamulaştırma İşleminde Şekil Unsuru	165
C.	Kamulaştırma İşleminde Sebep Unsuru	166
D.	Kamulaştırma İşleminde Konu Unsuru	168
E.	Kamulaştırma İşleminde Amaç Unsuru	170
II.	KAMULAŞTIRMANIN İDARİ AŞAMASI	172
A.	Kamulaştırma İşleminin İlk Aşaması: Kamulaştırma İçin Yeterli Ödeneğin Hazırlanması	172

B.	Kamulaştırma İçin Kamu Yararı Kararının Alınması ve Onaylanması.....	172
C.	Kamulaştırılacak Taşınmazın Belirlenmesi	178
D.	Kamulaştırma Kararının Alınması	180
E.	Kamulaştırmaya İlişkin Satın Alma Usulü	180
F.	Asliye Hukuk Mahkemesinde Bedel Tespiti ve Tescil Davası Açılması ...	184
III.	KAMULAŞTIRMADAN VAZGEÇME.....	194
A.	Malikin Kamulaştırılan Taşınmazı Geri Alma Hakkı	197
B.	İdarenin Kamulaştırmadan Doğan Sorumluluğu	199
1.	İdarenin Sorumluluğu Türleri.....	199
a.	İdarenin Kusur Sorumluluğu.....	201
aa.	Hizmetin Kötü İşlemesi	204
bb.	Hizmetin Geç İşlemesi	205
cc.	Hizmetin Hiç İşlememesi	206
b.	İdarenin Kusursuz Sorumluluğu.....	207
aa.	İdarenin Risk Sorumluluğu.....	208
bb.	Kamu Menfaatleri Karşısında Eşitlik (Menfaatlerin Denkleştirilmesi).....	209
2.	Kamulaştırma İşleminin İdarenin Sorumluluğu Açısından Değerlendirilmesi.....	210
SONUÇ		213
KAYNAKÇA		217

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
A.Y.	: Anayasa
AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AÜHF.	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
AÜHFD.	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
DOP	: Düzenleme Ortaklık Payı
E.	: Esas
Fak.	: Fakülte
HD	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
İBK	: İçtihadı Birleştirme Kararı
İK	: İmar Kanunu
İHAM	: İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi
İHASEP	: İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi Ek 1. Protokol
İNÜHFD	: İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
K.	: Karar
M.Ö.	: Milattan Önce
s.	: sayfa
ss.	: sayfa aralığı
S	: Sayı
SBE	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
yy	: yüzyıl

GİRİŞ

Mülkiyet hakkı, diğer bütün temel hak ve özgürlükler gibi korunması gereken haklardandır. Bu nedenle ortaya çıktığı ilk günden beri toplumlar tarafından mülkiyet hakkının korunmasına yönelik olarak çeşitli önlemler alınmıştır. İnsanlık tarihinin başlangıcından beri neredeyse hayat hakkı kadar korunan mülkiyet hakkı, yazının bulunması ile toplumlar tarafından düzenlenen yazılı belgelere de konu edilmiş, özellikle toplumlarda yaşanan teknolojik gelişmelerle ivme kazanarak söz konusu belgelerin en temel düzenlemeleri arasında yer almaya başlamıştır. Toplumlar tarafından korunmaya değer görülen en temel hakkın hayat hakkı olmasının karşısında “*Mal canın yongasıdır.*” atasözünde de ifade edildiği gibi mülkiyet hakkının hayat hakkının tamamlayıcısı konumunda olduğunun belirtilmesinin eski dönemlere rastladığı görülmektedir. Toplumların kuralları ve bu kurallara dayalı olarak zamanla meydana getirdiği belgelere bakıldığında bütün toplumların mülkiyet hakkı ile ilgili bir geçmişi olduğu görülecektir. Zamanla mülkiyet hakkı ortaya çıktığı toplumlardan etkilenmekle kalmamış hem ortaya çıktığı toplumu hem de ortaya çıktığı toplumla etkileşim içerisinde bulunan diğer toplumları da etkilemeye devam etmiştir. Hatta insanlık tarihine bakılacak olursa toplumların özellikle farklı topraklara sahip olma düşüncesi ile savaştıkları ve savaşların en büyük sebebinin yeni topraklara sahip olma düşüncesi olduğu söylenebilir. İşte bu noktada korunması gereken sadece devletin toprağı ile sınırlı kalmamakta bireye de o devletin vatandaşı olmakla tanınan hakların da korunması düşüncesi ortaya çıkmaktaydı. Yani birey aslında hem kendi yaşadığı devletin topraklarını korumakta hem de bu vasıtayla kendi özel mülkiyetindeki toprağın elinden alınmasını önlemekteydi. Bunun en güzel uygulamasını Osmanlı Devleti, belli dönemlerde topraklarını tımar olarak askerlerine dağıtmakla sağlamıştır. Özel mülkiyet anlayışının gün geçtikçe önem kazanması kimi zaman impara-

torlukların dahi yok olmasına sebebiyet vermişse de bugün en temel insan hakkı olan hayat hakkı kadar mülkiyet hakkının yasalar ve evrensel belgelerle korunması durumu dahi göstermektedir ki, mülkiyet hakkından ayrı bir hayat hakkı düşünülemez.

Özel mülkiyetin zamanla sanayileşme ve özellikle teknolojik yeniliklerle ivme kazanması, devletleri yeni arayışlara itmiş ve devletler ya da gücü elinde bulunduran erk sahipleri vatandaşın özel mülkiyetinde bulunan mallara nasıl el konulabileceğine ilişkin olarak yeni kararlar almak zorunda kalmışlardır. Tarihsel olarak düşünüldüğünde insanlık tarihinin ilk zamanlarında kamulaştırma kavramına çok fazla rastlanmaması şaşılacak bir durum değildir. Zira toplumların ilk ortaya çıktığı zamanlarda sınırlı kaynakların sınırsız ihtiyaçlara cevap vermesi gibi bir sorun bulunmamakta, zaten doğada var olan bütün kaynaklar toplumlar tarafından ihtiyaçlara göre kullanılmaktaydı. Ancak bir müddet sonra toplumlar kendilerini de sınırlayabilecek ve koruyabilecek bir sistem arayışı içerisine girmiş ve böylece devleti elinde bulunduracak bir erkin varlığı anlayışı yerleşmeye başlamıştır. Devletlerin ortaya çıkması yerleşik düzeni ve yerleşik düzen içerisinde bulunan kaynakları etkili bir biçimde kullanmayı zorunlu kılmış ve zamanla devletin ya da gücü elinde bulunduran erkin vatandaşın malına da el atması sonucunu doğurmuştur. Zira gücü elinde bulunduran erk ilk zamanlarda, vatandaşın malına istediği gibi el atabilmekteyken, bu durumun vatandaşın devlete olan bağlılığını azaltmasına sebebiyet verdiği söylenilebilmektedir. İşte bu ortamda gücü elinde bulunduran erk sahibi vatandaşın malına el koyarken çeşitli kurallara bağlı kalınması gibi şartlar öngörerek vatandaşın devlete olan inancını güçlendirmeye çalışmıştır. Bu noktada ortaya çıkan kamulaştırma işlemi, aslında teknoloji ve sanayileşmenin en büyük getirisi olarak hukuk sistemlerinde de yer almaya başlamıştır. Devlet elindeki sınırlı kaynaklar ile bireye yeni hizmetler sunamamakta, bu hizmetleri sunabilmek için bireyin elinde bulunan mala el koymak zorunda kalmaktaydı. Bu sebeple bireyin elindeki malın karşılığında bireyin tatmin edilmesi gerektiği anlayışı ortaya çıkmıştır. Bireyin bir temel hak ve özgürlüğünün ihlal edilmesi, bireyin sadece maddi ya da manevi kaybına sebebiyet vermemekte aynı zamanda devlete olan güveni-

nin de zamanla kaybolmasına sebebiyet vererek, bireyin zamanı geldiğinde hayat hakkının da elinden alınabileceği korkusu ile yaşamasına yol açabilecektir. İşte bu ortamda devletlerin, bireylerinin kendilerine olan bağlılıklarını da devam ettirebilmeleri açısından kamulaştırma kavramını hukuklarına soktukları düşünülebilir. Bu boyutuyla mülkiyet hakkına kamulaştırma suretiyle el atılması, idare hukukunun alanı olmakla birlikte, bireyin bir temel hak ve özgürlüğünün ortadan kaldırılması boyutuyla da kamulaştırmanın özel hukuk boyutunun olduğu ortadadır.

Bu çalışmada bireyin en temel hak ve özgürlüklerinden olan mülkiyet hakkının kamulaştırma suretiyle nasıl ortadan kaldırıldığı anlatılmış olup; ilk bölümde mülkiyet hakkı, mülkiyet hakkının tarihi gelişimi ve bu hakkın hangi ilke ya da ilkeler ile sınırlanabileceği iç hukuk ve yabancı hukuklarda mülkiyet hakkına nasıl bakıldığı yargı kararları ile ortaya konulmuştur. Yine çalışmamızın ikinci bölümünde kamulaştırma kavramı tarihsel gelişimi içerisinde incelenmiş ve aynı zamanda yargı kararları ile bu kavramın nasıl genişletildiği örnekleri ile anlatılmaya çalışılmıştır. Çalışmamızın üçüncü ve son bölümünde aslında kamulaştırma kavramının tamamen bir idari işlem olduğu ve iç hukukta bir kanunla düzenlendiği ortaya konularak bu kavramın içinin yargı kararları ve idarenin takdir yetkisi ile genişletilmemesi gerektiğinden bahsedilmiştir. Konunun sonuç bölümünde ise, bir temel hak ve özgürlüğün ortadan kaldırılması anlamına gelen kamulaştırma kavramının vatandaşa yeterli düzeyde tatmin sağlanmasının sadece gerçek karşılık bedeli anlamına gelmediği aynı zamanda vatandaşın temel hak ve özgürlüğünün ihlaline de bir tatmin usulünün öngörülmesinin gerektiği belirtilmiştir.

KAYNAKÇA

- Akad, Mehmet ve Dinçkol, Abdullah, 1982 Anayasası ve Anayasa Mahkemesi Kararları, Der Yayınları, İstanbul 2007.
- Akça, Kürşat, "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Mülkiyet Hakkı", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Özel Sayı*, 2015, (1), s. 543-596.
- Akgüner, Tayfun ve Erman, Hasan, "Kamulaştırmada Son Gelişmeler ve Malikin Geri Alma Hakkı", *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013, (1), s. 233-241.
- Aktan, C. Can, Hak ve Özgürlükler Antolojisi, Hak İşçi Sendikaları Konfederasyonları Yayınları, Ankara 2000.
- Akyılmaz, Bahtiyar, vd., Türk İdare Hukuku, (1. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2011.
- Aydoğan, Metin, Selçuklu ve Osmanlılarda Toprak Düzeni-1, <<http://www.guncelmeydan.com/pano/selcuklu-ve-osmanlilarda-toprak-duzeni-1-2-metin-aydogan-t38721.html>> 17.09.2019.
- Aydoğdu, Murat, "Orta Çağ Feodal Mülkiyet Anlayışı ve Osmanlı Hukukundaki Toprak Sisteminin Türk Hukukundaki Tarımsal İşletmelerin Mirasçılara Özgülenmesine Etkileri", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2016/17, (2), s.1-26.
- Başpınar, Veysel, "Mukayeseli Hukukta ve Türk Hukukunda Mülkiyet Hakkı Teminatı", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2016/65, (3), s. 633-658.
- Başpınar, Veysel, Mülkiyet Hakkını İhlal Eden Müdahaleler, Yetkin Yayınları, Ankara 2009.
- Beydoğan, Ayhan, "Türk Hukukunda İmtiyaz Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği: 406 ve 5809 Sayılı Kanunlar Açısından Değerlendirilmesi", *Ankara Barosu Dergisi*, 2011/4, s. 113-135.
- Bozdağ, Ahmet, "İdare Hukukunda İdarenin Hizmet Kusuru ve Danıştay Uygulaması", *Türk İdare Dergisi*, 2010, (468), s. 33-48.
- Böke, Veli, Kamulaştırmasız El Atma Davaları, Seçkin Yayınları, Ankara 2006.
- Çağlayan, Ramazan, "Kamulaştırma İşleminin İptali ve Mülkiyetin Akıbeti", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 2011/1, (1-2), s. 453-466.
- Çağlayan, Ramazan, "Risk İlkesi Gereğince İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Bağlamında Sosyal Risk İlkesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi sorumlu-*

- luk ve tazminat hukuku sempozyumu (28-29 Mayıs 2009)*, Ankara: Gazi Üniversitesi, Ankara 2009, s. 451-495.
- Çelebican, Özcan Karadeniz, *Roma Hukuku*, (15. Baskı), Yetkin Yayınları, Ankara 2012.
- Çelik, M. Sıtkı, "Mülkiyet Hakkı ve Kamulaştırma- Türk İdari Yargı Uygulamasının Mülkiyet Hakkı ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Bağlamında İrdelenmesi", <http://www.imarkadastro.com/userfiles/file/Dokuman/MSCelik_kamulas_tirma_idari.pdf> 02.02.2019.
- Demir, Mustafa, "Türk-İslam Medeniyetinde Şehirleşme", *İslami Araştırmalar Dergisi*, 2003/16, (1), s. 156-165.
- Dilaveroğlu, Arzu, "İdarenin Kusursuz Sorumluluğu Çerçevesinde Tehlike ve Sosyal Risk İlkesi", *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 2017/6, (3), s. 1365-1380.
- Doğan, İlyas, *Sivil Toplum Anlayışı ve Siyasal Sistemler*, (4. Baskı), Astana Yayınları, Ankara 2015.
- Doğan, İlyas, *Anayasa Teorisi*, (1. Baskı), Lale Yayıncılık, Ankara, 2014.
- Ersoy, Melih, *İmar Planı Uygulamalarında Düzenleme İşlemi- Mekan Planlama Ve Yargı Denetimi*, Yargı Yayınevi, Ankara 2000.
- Ejder, Yılmaz, *Öğrenciler İçin Hukuk Sözlüğü*, (4. Basım), Yetkin Yayınları, Ankara 2010.
- Engindeniz, Sait vd., *Tarım Arazilerinin Kamulaştırma Bedellerinin Saptanmasında Gelir Yönteminin Uygulanmasıyla İlgili Anlaşmazlıklar*, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 15. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, Ankara 2015.
- Erdem, J. Gül, "Ölçülülük İlkesinin İdarenin Takdir Yetkisinin Kullanımındaki Yeri", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013/62, (4), s. 971-1005.
- Eren, Fikret, *Mülkiyet Kavramı-A. Recai Seçkin'e Armağan*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1976.
- Evren, C. Çınar, *Hizmet Kusuru- Haksız Fiil Ayrımı ve Yargı Düzeni*, "*Türkiye Barolar Birliği Dergisi*", 2011, (95), s. 175-196.
- Gemalmaz, Burak, *Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde Mülkiyet Hakkı*, Beta Yayınları, İstanbul 2009.
- Gemalmaz, Burak, *Mülkiyet Hakkı Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru El Kitapları Serisi-6*, <<https://docplayer.biz.tr/117456089-Mulkiyet-hakki-anayasa-mahkemesine-bireysel-basvuru-el-kitapları-serisi-6-doc-dr-h-burak-gemalmaz.html>> 05.03.2019.

- Gişi, M. Burcu, "İdare Hukukunda Yorum ve İdari Uyuşmazlıkların Çözümünde ve Yorumlanmasında Hukuk Devleti İlkesinin Yeri ve Önemi", *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2016/9, (2), s.215-231.
- Gözler, Kemal, *Hukukun Temel Kavramları*, (7. Baskıdan 2. Ek Baskı), Ekin Yayınları, Bursa 2010.
- Gözler, Kemal, *Anayasa Hukukunun Genel Esasları*, (2. Baskıdan Tıpkı Ek Baskı), Ekin Yayınları, Bursa 2011.
- Gözler, Kemal, *Türk Anayasa Hukuku Dersleri*, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa 2011.
- Gözler, Kemal ve Kaplan, Gürsel, *Türk İdare Hukuku Dersleri*, (11. Baskıdan Tıpkı Ek Baskı), Ekin Yayınları, Bursa 2011.
- Göven, Yusuf, "Kamulaştırma İşlemlerinde Kamu Yararı", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1999, (1), s.247-262.
- Gözübüyük, Şeref ve Tan, Turgut, *İdare Hukuku- İdari Yargılama Hukuku*, (6. Baskı), Turhan Kitabevi, Ankara 2013.
- Gözübüyük, Şeref ve Kili, Suna, *Türk Anayasa Metinleri*, (2. Baskı), Ankara 1982.
- Grgic, Aida vd., *Avrupa Konseyi İnsan Hakları El Kitapları-Numara 10*, çev. Abdülcelil Kaya, İnsan Hakları ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü, Belçika 2007.
- Gül, İbrahim, "Danıştay Kararlarında Kamu Yararı Kavramı", *Ankara Barosu Dergisi*, 2014, (2), s. 535-550.
- Günday, Metin, *İdare Hukuku*, İmaj Yayınları, (10. Baskı), Ankara 2011.
- Gürgöz, Oğuzcan, *İdarenin Bayındırlık Hizmetleri Sebebiyle Zarar Verdiği Kişilere Karşı Kusursuz Sorumluluk Yükümlülüğü*, <<http://www.ozgunlaw.com/tr-TR/HDetay/idarenin-bayindirlik-hizmetleri-sebebiyle-zarar-verdigi-kisilere-karsi-kusursuz-sorumluluk-yukumlulugu-334.html>> 12.09.2019.
- Güriz, Adnan, *Teorik Açından Mülkiyet Sorunu*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1969.
- Güriz, Adnan, *Hukuk Başlangıcı*, (13. Baskı), Siyasal Kitabevi Yayınları, Ankara 2011.
- Hacak, Hasan, "İslam Hukuk Düşüncesi Özel Mülkiyet Anlayışı", *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2005/2, (29), s.99-120.
- Hasoğlu, Aynur, "Danıştay Kararları Işığında İdare Hukukunda Sebep İkamesi Kavramı", *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2019/14, (1), s.147-173.

- Hayran, Seyit, "Kamulaştırma Bedelinin Takdirinde Arsa Arazi Ayrımı", *Yaklaşım Dergisi* 2012/1, (230), s.635-643.
- Hayta, M. Ali, "Kamulaştırma Davalarında Tebligat", *Ankara Barosu Dergisi*, 2009, (3), s. 73-92.
- Kabasakal, Pelin, Mülkiyet Hakkı, Kamulaştırma ve Kamulaştırmaz El Atma, <<http://www.pykhukuk.com/mulkiyet-hakki-kamulastirma-ve-kamulastirmasiz-el-atma> > 11.01.2019.
- Kalabalık, Halil, İmar Hukuku Dersleri, (7. Baskı), Seçkin Yayınları, Ankara 2015.
- Karabağ, Emel, Kamulaştırmaz El Atma Davaları ve Yargıtay İçtihatları, <<http://www.turkhukuksitesi.com/showthread.php?t=62863>> 13.11.2017.
- Karagöl, Ömer, *Kamulaştırma Davalarında Bedel Tespiti Esasları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2009.
- Kaya, Cemil, İdarenin Takdir Yetkisi ve Denetimi, Onikilevha Yayınları, İstanbul 2011.
- Kucur, S. Sadi, Türkiye Selçuklularında Devlet Yönetimi <https://www.academia.edu/34735706/KUCUR_Sadi_S_T%C3%BCrkiye_Sel%C3%A7uklular%C4%B1nda_Devlet_Y%C3%B6netimi_2015.pdf > 15.04.2019.
- Küçükbaşakçı, Erdem, *Roma Hukukunda Mülkiyet Hakkının Sınırları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2010.
- Kılıç, Osman, "Kamulaştırma Davalarında Arsa Arazi Ayrımı", *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 2011/24, (1), s.15-18.
- Mengi, Ayşegül ve Duru, Bülent, Kamulaştırmanın Çevreye Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme, Kamu Yatırımları İçin Arazi Edinimi ve Kamulaştırma Sempozyumu- Uluslararası Katılımlı, 14-18 Haziran 2010, Ankara, <https://www.academia.edu/3382239/Ay%C5%9Feg%C3%BCl_Mengi_B%C3%BClent_Duru_Kamula%C5%9Ft%C4%B1rman%C4%B1n_%C3%87evreye_Etkileri_%C3%9Czerine_Bir_De%C4%9Ferlendirme> 18.03.2019.
- Nohutçu, Ahmet, İdare Hukuku, (14. Basım), Savaş Kitap ve Yayınevi, Ankara 2015.
- Oğuz, Cemal, Fedakarlığın Denkleştirilmesi İlkesi Uyarınca Taşınmaz Malikinin Sorumluluğu, Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sempozyumu, 2009, s. 209-217, <http://webftp.gazi.edu.tr/mwinternal/de5fs23hu73ds/progress?id=jMWr3aEkUtRGblsZitWM5jZusdkWsav_Mm0NUFOE-A8, > 15.01.2019.

- Onar, S. Sami, İdare Hukukunun Temel Esasları, (3. Baskı), Hak Yayınevi, İstanbul 1966.
- Örücü, Esin, Taşınmaz Mülkiyetine Bir Kamu Hukuku Yaklaşımı, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 1976.
- Özdemir, Gürbüz, "Batıda ve Türklerde Egemenlik Kavramı", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2009, (23), s. 123-137.
- Özel, Sadullah, Mülkiyet Kamulaştırma ve Gerçek Karşılık Hakkı, Yetkin Yayınları, Ankara 2013.
- Özel, Sadullah, "Tarımsal Arazilerde Kamulaştırma Bedelinin Tespitine Yönelik Yasal Ölçütlerin Mülkiyet Hakkı Açısından İncelenmesi", *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 2015/5, (1), s. 162-181.
- Özel, Sadullah, "Kamulaştırma Gerçek Karşılık Hakkı ve Pazar Değeri", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2013, s. 93-128, <<http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2013-109-1323>> 05.05.2019.
- Pilon, Robert, "Mülkiyet Haklarının Anayasal Korunması Amerika ve Avrupa", çev. Ulvi Altınışık, *Küresel Bakış Dergisi* (1/1), <<http://www.acarindex.com/kuresel-bakis/vol/1888>> 03.04.2019.
- Saraç, Osman, "Kamu Yararı Kavramı", *Maliye Dergisi*, Ankara, 2002, (139), s. 16-26, <<https://dergipark.org.tr/tr/pub/auhfd/issue/42461/511453>> 11.03.2019.
- Sarı, Gürbüz, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Ek 1. Protokole Göre Malvarlığı Haklarının Korunması, (2. Baskı), Oniki Levha Yayınları, İstanbul 2010.
- Seçkin, Sinan ve Üstün, Gül, "İdari İşlemlerde Takdir Yetkisi ve Gerekçe İlkesi", *Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Ankara, 2015/21, (2), s. 509-533.
- Sert, Gazi, Kamulaştırma İşlemleri, Mevzuat Takip Sistemi, <<https://mevzuattakip.com.tr/mevzuat/imar-barisi-imar-affi>>04.02.2019.
- Seyhan, Serkan, "Roma Hukuku'nda Kamulaştırma", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2017/23, (3), s. 323-341.
- Şakir, Berki, "1961 Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Toprak Davası ile İlgili Esasları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1970/27, (3) s. 159-172.
- Şaşmaz, A. Pelin, "İdarenin Sorumluluğu ve Danıştay Kararlarındaki Görünümüne Genel Bakış (JEBPİR)", *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 2016/2, (2), s. 211-235.
- Şeşen, Ramazan, İslam Coğrafyacılarına Göre Türkler ve Türk Ülkeleri, Bilge Kültür Sanat Yayınları, Ankara, 1985.
- Şimşek, Suat, "Kamulaştırmanın Anayasal İlkeleri ve Bu İlkelerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesiyle Karşılaştırılması", *Adalet Dergisi*, 2012, (44), s. 143-176.

- Şimşek, Suat, "Mülkiyet Hakkının Kapsamı, Sınırları, Nedenleri ve Şartları Açısından 1982 Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi: Karşılaştırmalı Analiz-1", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2010, (92), s. 181-228.
- Şimşek, Suat, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihatlarında Kamu Yararı Kavramı ve Devletlerin Takdir Hakkı", *Adalet Dergisi*, 2012, (42), s. 177-201.
- Tahiroğlu, Bülent ve Erdoğan, Belgin, *Roma Hukuku Dersleri*, (8. Baskı), Der Yayınları, İstanbul 2012.
- Tahtalı, Murat Buğra, *Türk İmar Hukukunda Düzenleme Ortaklık Payı Uygulaması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Antalya 2012.
- Tahtalı, Murat Buğra, *Kadının Yaşam Hakkının Korunmasında İdari Kolluğun Rolü ve Önemi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Kırıkkale 2018.
- Tahtalı, Murat Buğra, "Kamulaştırılan Taşınmazın Geri Alınmasında Eski Malikin Bedel Ödeme Yükümlülüğünün İdare Hukuku Açısından Değerlendirilmesi", *2. Uluslararası Battalgazi Multidisipliner Çalışmalar Kongresi Tam Metin Kitabı*, 2019, s. 583- 597.
- Tezcan, Murat, Kamulaştırma Hukukunda Faiz < <http://www.ghgazete.com/kamulastirma-hukukunda-faiz>> (04.01.2019)
- Teziç, Erdoğan, *Anayasa Hukuku*, (13. Baskı), Beta Yayınları, İstanbul 2009.
- Teziç, Erdoğan, *Anayasa Hukuku*, Beta Yayınları, İstanbul 1986.
- Tombaloğlu, Nermin, "Anayasa Mahkemesi Kararlarında Kamu Yararı Kavramı", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2014/5, (1), s. 353-388.
- Toroslu, Nevzat, *Ceza Hukuku Özel Kısmı*, (7. Baskı), Savaş Yayınevi, Ankara 2013.
- Turhan, Mehmet, "Anayasamız ve Demokratik Toplum Düzeninin Gerekleri", *Anayasa Yargısı Dergisi* (29. Yıl), Ankara 1991, (8), s. 401-420.
- Tural, Erhan, "Kamulaştırmatsız El Atma Davalarında Yargılama Sürecindeki Son Gelişmeler", *Uyuşmazlık Mahkemesi Kararlar Dergisi*, 2016, (7), s. 1107-1132.
- Yıldırım, Turan, Kamulaştırmadan Vazgeçme, Hakemli Makaleler, < <http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423872226.pdf> > 14.05.2019.
- Yılmaz, Mustafa, "İmar Kanununun 18. maddesi Çerçevesinde Düzenleme Ortaklık Payı Kavramı ve Uygulamaları", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2010/16, (3-4), s. 37-83.
- Zevkliler, Aydın, "Kamulaştırma Satımın Özel Bir Çeşidi Midir?", Prof. Dr. Osman F. Berki'ye Armağan", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1977.

İNTERNET KAYNAKLARI

- <https://www.mevzuat.gov.tr> (11.03.2019)
- <https://www.sinerjimevzuat.com.tr> (10.03.2019)
- <https://hdl.handle.net/11413/4446> (18.03.2019)
- <https://academia.edu.tr> (18.03.2019)
- <https://dergiler.ankara.edu.tr> (10.03.2019)
- <http://akremengin.av.tr> (02.03.2019)
- <http://www.hukukihaber.net> (11.01.2019)
- www.anayasa.gov.tr (13.11.2018)
- <https://tarihiolaylar.com> (04.04.2019)
- <https://acikerisim.tbmm.gov.tr> (06.06.2019)
- <https://www.researchgate.net> (06.06.2019)
- <https://dergiler.sgb.gov.tr> (11.03.2019)
- <http://hudoc.echr.coe.int> (23.02.2019)
- <http://www.yayin.adalet.gov.tr> (01.12.2018)
- <http://swarb.co.uk.web> (10.03.2019)
- http://www.coe.int/human_rights (10.03.2019)
- <https://inonu.dergipark.gov.tr> (11.03.2019)
- www.ziraatdergi.akdeniz.edu.tr (04.04.2019)
- www.aghukuk.org (17.03.2019)
- <https://www.anayasa.gov.tr/berberoglu-devletin-hukukisorumlulugu>
(05.06.2019)
- www.ghgazete.com (03.03.2019)
- <http://www.muhammedbalci.com/hukukdunyası/makaleler/birikimlerI/66pdf>
(05.06.2019)
- <https://www.guncelmedya.com> (17.09.2019)
- www.sinerjimevzuat.com.tr (01.05.2019)
- www.tarihinbilinci.com (06.06.2019)